

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Deiunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlătneana”.

Prețul de prenumărare :
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni :
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 12 Noemvrie 1905.

Nr. 46.

Revizuirea oficială a gestiunii institutelor de credit.

De un întreg șir de ani, atât în sinul guvernului țării cât și în cercurile financiare mai înalte cari se interesează de reforma băncilor, a fost mult discutată problema de a creă garanții solide pentru introducerea și asigurarea unei administrațiuni pe deplin corecte în gestiunea institutelor de credit din țeară.

Și trebuie să recunoaștem că aceste ni-zuințe au fost cu totul motivate și îndreptățite.

Căci spiritul extrem liberal, ba aproape idealist, care caracterizează codicele nostru comercial, nu pretutindenea a fost exploatat numai în direcțiune sănătoasă și pe lângă multele și marile binefaceri ce le-a adus țării, a deschis în multe locuri o cale largă și pentru cele mai mari abuzuri.

Cu deosebită mulțămire sufletească o putem constată, că Băncile românești, cu toate că și în sinul acestora s'au ivit sporadic institute a căror gestiune și soliditate lasă încă foarte mult de dorit, — au deviat cu mult mai puțin și cu mult mai rar decât băncile celorlalte popoare conlocuitoare dela calea dreaptă a unei activități corecte și sănătoase, și nu au abuzat ca multe dintre acestea din urmă de liberalismul legiuitorului.

Ba mai mult, Băncile noastre au fost cele dintâi în Ungaria, cari au căutat să creeze și au și creat în realitate garanțiile unei gestiuni solide, și îndeosebi și instituțiunea revizorilor experți, independenți de conducerea institutelor singurateice, a fost introdusă prim dată în Asociațiunea Băncilor române.

Deși aceste reviziuni nu au fost întroduse în mod obligator pentru institutele asociate, totuș deja faptul instituirii revizorilor

experți dovedește că conferențele delegaților exmiși de institutele noastre de credit au recunoscut necesitatea controlului extern, și astfel din punct de vedere principal nu putem avea motive de a luă pozițiune contra nizuinței cercurilor financiare mai înalte și contra planului guvernului de a impune institutelor de credit îndatorirea de a supune gestiunea lor unei revizuri generale prin revizori experți independenți de conducătorii băncilor. Căci din punct de vedere principal această îndatorire nu poate fi privită ca o măsură polițială sau ca o limitare neîndreptățită a autonomiei băncilor, ci ca o dispozițiune care servește interesele cele mai vitale ale acționarilor, ale clientelei, ba chiar și ale conducătorilor institutelor, ale căror cunoștințe de specialitate în general nici pe departe nu stau în proporțiune cu marea lor responsabilitate materială și morală pentru corectitatea gestiunii institutului la care aparțin.

Importanța chestiunii zace prin urmare numai în momentul, ca măsura proiectată și în principiu pe deplin îndreptățită, să fie executată în realitate astfel ca să rămână într'adevăr numai o cautelă pentru ocrotirea cercurilor interesate și să nu degenereze la o jignire a autonomiei băncilor pusă la cale din conziderațiuni de altă natură. Și am putut constată cu satisfacțiune din diferite publicațiuni oficiale și semioficiale referitoare la această chestiune și reproduse la timpul său și în revista noastră, că planul guvernului: de a introduce reviziunile prin experți externi în mod obligator, de a scuti însă de aceste reviziuni prin organe instituite de stat, toate acelea bănci cari s'au îngrijit însele pe calea asociării autonome de introducerea controlului extern, — a fost cea mai prudentă și cea mai liberală soluțiune a chestiunii.

În vederea acestui plan al guvernului ultima conferență a Băncilor noastre a și

luat inițiativa pentru crearea unei asociațiuni formale în cadrul legii comerciale, care să introducă pentru institutele asociate controlul extern în mod obligator, dar autonom, și prin această să le scutească de eventualitatea de a fi silite a se supune controlului unor organe străine, cari mai ales în timpul de astăzi nu ne oferă garanții suficiente pentru aceea, că în activitatea lor se vor ști emancipa cu totul de curentul dominant de ostilitate față cu băncile noastre, și se vor restrânge cu toată strictetea numai la agendele proprii pentru a căror prevedere au fost instituite.

Lucrarea Delegațiunii Băncilor incredințată cu pregătirea acestei chestiuni și cu elaborarea unui proiect de statute pentru asociațiunea plănuită, este înlezniță foarte mult prin împrejurarea, că chiar de prezent se fac studii în această direcțiune și de alte cercuri, și între acestea în modul cel mai competent de Asociațiunea regnicolară a băncilor provinciale, ale cărei organe chiar acum sunt ocupate cu stabilirea unui Regulament pentru revizorii săi experți.

Am dat în numărul nostru ultim acest proiect de regulament în întregimea lui, ca cercurile conducătoare ale Băncilor noastre să se poată orienta cât mai bine asupra chestiunii și la timpul său să-i poată da soluțiunea în deplină cunoștință de cauză. Venim acum să-i invităm, ca să supună acest proiect unui studiu cât mai aprofundat și unei discuțiuni publice în coloanele revistei noastre, ca eventualele lor observări să poată fi utilizate la timpul său de Delegațiune la Conferența viitoare a Băncilor noastre.

Căci fără îndoială multe dintre dispozițiile proiectului de regulament au în vedere împrejurări cu totul diferite de stările speciale ale Băncilor noastre și prin urmare vor trebui redigiate în altă formă în proiectul care se va lucra pentru Asociațiunea institutelor române de credit.

Vom avea deci ocaziune a reveni în repetite rânduri la proiectul Asociațiunii regnicolare a Băncilor din provincie. Cu toate acestea nu putem trece cu vederea nici cu ocaziunea aceasta o pornire ivită în sinul acestei Asociațiuni, care urmărește scopul de a-i asigura un privilegiu absolut nejustificabil asupra altor asociațiuni cu asemenea tendențe.

Anume, am primit informațiuni dela loc competent, că numita Asociațiune are intențiunea de a prezentă guvernului un proiect de lege pentru introducerea reviziunilor obligatoare prin organe instituite de stat, cerând ca de această îndatorire să rămână scutite

numai institutele mari a căror avere proprie trece peste 5 milioane coroane și băncile cari aparțin Asociațiunii ca membri, fără ca această scutire să se acoarde și membrilor altor asociațiuni cu asemenea menire.

Această pretențiune absolut nejustificabilă, și deadreptul uricioasă ca un mijloc de presiune pentru câștigarea de membri noi, ar fi o abandonare desăvârșită a principiului sănătos adoptat în trecut în proiectele guvernului și ar da chestiunii o soluțiune absolut irațională și nesănătoasă. Din această cauză nici nu credem că guvernul să accepte proiectul de care vorbim. Dar la tot cazul ar fi de dorit ca acest proiect să nici nu se prezinte și deoarece Asociațiunii regnicolare a Băncilor provinciale aparțin și mai multe institute românești și reprezentanții acestora fac parte și din comitetele conducătoare ale Asociațiunii, ne adresăm către aceștia cu rugarea, ca în cercul lor de competență să facă tot posibilul pentru împiedicarea prezentării la guvern, a proiectului de lege de care vorbim.

Căci prin o inițiativă atât de reacționară și egoistă Asociațiunea ar constrânge Băncile românești de a eși din sinul ei și de a lua o pozițiune deadreptul contrară nizuințelor sale.

Chestiunea reducerii sarcinilor hipotecare.

Asupra acestei chestiuni de actualitate, luate, precum se știe, și în programul ultimului guvern Fejérváry, a ținut în luna trecută jurisconsultul Băncii Austro-Ungare, Dr. B. de Bálint, în o ședință a societății „Magyar Közgazdasági Társaság” o interesantă conferență, al căreia conținut îl schițăm în cele următoare.

Drept introducere conferențiarul a relevat faptul, că până acum împrumuturile hipotecare în scrisuri fonciare nu s'au prea încetățenit în Ungaria, unde poporațiunea uzează și acum în măsură mare de împrumuturile hipotecare simple, fără amortizare, cu 6%—8% interese, sau de împrumuturi dela particulari cu interese și mai mari.

Prin urmare trebuie eruate și delăturate înainte de toate piedecile, cari stau în calea generalizării împrumuturilor hipotecare pe anuități, singurele acomodate trebuințelor poporului agricol, și apoi trebuie aflate mijloace pentru delăturarea inconvenientelor inerente acestor împrumuturi.

Unele din cele mai mari inconveniente sunt, după părerea conferențiarului: 1. că marile institute de credit fonciar, sunt prea riguroase la fixarea sumelor de împrumut, acoardă prea puțin împrumut, sume prea mici; 2. că liquidarea acestor fel de împrumuturi reclamă timp prea îndelungat și 3. sunt prea

scumpe și împreunate cu prea multe spese laterale. Afară de aceasta poporul nu este clarificat asupra deosebirilor dintre singuraticile categorii de împrumuturi, nu este orientat în cărțile funduare și este expus exploatărilor agenților fără suflet; socotelile sunt greu de înțeles; pentru interesele anticipate și diferențele de curs la scrisuri fonciare li-se detrag împrumutătorilor deja la numărarea banilor sume însemnate, din care cauză țăranul se crede înșelat; mai departe taxele de storno (2—4%) încă împedecă transformarea împrumuturilor existente în împrumuturi mai eftine; ba uneori sunt preferite din partea țăranilor împrumuturile mai scumpe din localitatea proprie, chiar și din motivul, că neștiutori de carte fiind, le este greu a umbla totdeauna după câte cineva, care să le umplă asigunațiunile postale.

Pentru popularizarea împrumuturilor ipotecare în scrisuri fonciare Dr. Bălînt face mai multe propuneri: să se calculeze interese decursive, valuta împrumuturilor să se plătească întreagă, fără detragere; taxe de storno să nu se calculeze; să se întrebuițeze pentru plătiri „Cassa de păstrare poștală“ și la împrumuturi de investițiuni să se acoarde ani liberi. Acestea sunt propuneri, în parte cunoscute. Nouă și în urma importanței lor demne de a fi discutate sunt propunerile următoare:

1. Să se acoarde împrumuturile ipotecare în scrisuri fonciare până la 75%, (și nu numai până la 50%) a valorii lor. Deoarece siguranța unui scris fonciar depinde în prima linie de realitatea prețurii ipoteci, iar art. de lege XXXVI din 1876 se provoacă numai la prețuirea „conform statutelor“, fără a indica mai deaproape modalitatea de prețuire și astfel singuraticile institute sau n'au de loc dispoziții pentru prețuire ori au numai dispoziții generale — Dr. Bălînt propune ca prețuirea realităților oferite de ipotecă să se facă conform unui „normativ“, unor „tabele“ ce ar fi să se introducă, analog ca în Germania, prin lege; catastroful, în care veniturile nu sunt exact indicate, căci acelea sunt de fapt cam de 3 ori atât de mari, să se rectifice.

Pentru a evita deprecierea scrisurilor fonciare, în urma urcării limitei de însărcinare, marile institute de credit fonciar să-și publice prețuirile, căci numai prin publicitate se poate lupta contra abuzurilor și a concurenței iloiale și se poate deștepta interesul publicului față de scrisuri fonciare.

În caz când este constatată acoperirea regulamentară a împrumutului și pentru rezolvarea definitivă se mai cer numai unele formalități prevăzute de regulament, conferențiarul propune acordarea de anti-cipațiuni.

Cum vedem, Dr. Bălînt, pune în discuțiune propuneri de cea mai mare importanță, cari realizate fie și numai în parte, vor contribui în măsura însemnată, la ușurarea sortii micilor proprietari și ameliorarea situațiunii materiale a acestora.

Școala economică de repetițiune.

(Continuare.)

Capit. V.

Ordinea școlară.

§. 33.

Toți copiii, cari au împlinit 12 ani ai vieții, respective cari au sfârșit cursul instrucției de toate zilele din școala poporală elementară și nu-și continuă instrucția în alt institut de învățământ, nu frecventează nici o școală pentru învățaceii de industrie sau de comerț, sunt obligați a frecventă școala economică de repetițiune până la împlinirea anului 15 al vieții.

§. 34.

În comunele, unde nu este nici școală pentru elevii de industrie sau comerț, învățaceii de industrie și de comerț în etatea obligativității pentru școala de repetițiune sunt obligați a frecventă școala economică de repetițiune. Elevii școlii economice de repetițiune nu plătesc nici taxă de înscriere, nici didactru, nici taxa de 30 fileri pentru fondul de penziune învățătoresc.

§. 35.

În școala economică de repetițiune un învățător nu poate de regulă instrui deodată mai mulți de 60 școlari.

Referitor la frecventarea școlii economice de repetițiune, precum și la manipularea și controlarea neglijențelor școlare, sunt de a se observa punctual cele cuprinse în §-ul 45 al capit. IV din Indrumarea pentru curatoratul școlii elementare de stat, respective în §-ul 69 al Indrumării edate pe sama scaunelor școlare.

§. 36.

Cursul școlii economice de repetițiune ține 3 ani, și constă din 3 clase și eventual din o clasă pregătitoare. Clasa pregătitoare este a se organiza în cazul, când între obligații consemnați și înscriși la școala economică de repetițiune se află cel puțin 30 astfel de elevi, cari nu posed atâta pregătire, respective nu pot scrie, ceți și calculă cu atâta înlesnire, ca să poată învăța cu succes obiectele de învățământ prescrise pentru prima clasă.

Conducătorii școlii pregătitoare sunt totdeauna învățătorii ce propun obiectele generale în școala economică de repetițiune.

§. 37.

Timpul prelegerilor trebuie să țină conform §-ului 46 al Indrumării pentru curatore — respective a §-ului 70 al Indrumării pentru scaunele școlare la sate cel puțin 8 luni — în genere însă atâta timp cât ține timpul prelegerilor în școala de toate zilele.

Anul școlastic la școala economică de repetițiune cu învățător specialist deosebit trebuie să se înceapă cel mai târziu în 15 Septemvrie și să țină neîntrerupt cel puțin până în 15 Iunie.

Afără de aceasta învățătorul școlii economice de repetițiune cu învățător specialist este obligat a arăta celor ce se prezintă lucrările economice de vară anume: seceratul, căratul, treeratul, ogoratul, manipularea magazinului de bucate, sau lucrările cele mai însemnate ale celorlalți rami economici în câte o oară pe săptămână acomodată spre acest scop.

Afară de acestea, e obligat pe cât posibil a deprinde pe școlarii mai mari ai școlii economice de repetițiune ce se vor prezenta la lucrările zilnice de economie mai ușoare.

§. 38.

Pentru instrucțiunea elevilor sunt de a se întrebuița pe săptămână în timpul iernii (dela 1 Noemvrie până la 1 Aprilie) cel puțin câte 5 oare, și acolo unde peste tot conced impregurările, pe cât posibil 7 oare, iar în celelalte luni cel puțin 2 oare pe săptămână, și unde e posibil câte 3 oare.

În școala economică cu învățător specialist elevii se vor instrui neapărat separați după clase, așa, că în fiecare clasă să se propună numărul de oare săptămânal amintit mai sus.

În școala economică de repetițiune cu învățător de specialitate deosebit unde se află aplicată și o învățătoare anume de economie, acolo băieții se vor instrui deosebit de fete și împărțiți în clase.

Afară de aceste oare săptămânale, în care au să se cuprindă și obiectele celelalte de învățământ, fiindcă conform §-ului 57 al legii de instrucțiune confesiunile sunt obligate a se îngriji de învățământul religios al elevilor școlii de repetițiune, se va mai adăuga o oară, de regulă Dumineca, pentru instrucțiunea religioasă.

§. 39.

Atât oarele pentru instrucțiunea teoretică cât și cele pentru instrucțiunea practică trebuie să se țină ziua în decursul zilelor de lucru.

Băieții trebuie să se separeze totdeauna de fete la instrucțiunea practică.

§. 40.

În timpul instrucțiunii elevii, atât băieții cât și fetele, sunt fără excepțiune obligați a săvârși pe locul de praxă lucrările indicate de învățător respective de învățătoare, s. e. săditul, săpatul, râtezatul, altoitul, gunoitul etc. Refuzarea îndeplinirii lucrărilor este a se privi ca neglijență neexcuzată ce trebuie pedepsită cu pedeapsa obicinuită în bani.

La lucrări mai grele, cari trec peste puterea corporală a elevilor, precum tăiatul lemnului, rigolarea pământului, ducerea sacilor ș. a. elevii nu pot fi obligați.

§. 41.

Între lucrările practice ale școlii economice de repetițiune sunt a se mai înșiră afară de lucrările economice strict luate — încât permit impregurările locale — lucrări ce sunt a se săvârși în cursurile de instrucțiune pentru deprinderea manuală, împletirea corfelor, pregătirea de rechizite, învățarea lucrărilor de sculptură ș. a.

§. 42.

La școala economică de repetițiune cu învățător nespecialist instrucțiunea teoretică și din obiectele generale se face în localitățile acelei școlii populare elementare din loc, în legătură cu care s'a organizat școala de repetițiune.

La instrucțiunea în școala economică de repetițiune organizată în legătură cu școala elementară de stat servesc salele de învățământ ale școlii elementare de stat.

Instrucțiunea practică totdeauna este de a se face pe terenul de praxă, cu excepțiunea cursurilor pentru dexteritatea mâinii — anume altoirile de iarnă, lucrările la straturile calde ș. a. cari se pot face în

sala de învățământ, respective în localitatea corespunzătoare.

§. 43.

Zilele de vacanță în decursul anului școlar le stabilește curatoratul care exercită inspecțiunea, respective scaunul școlar comunal, în senzul §-ului 47 al Indrumării pentru curatorate, respective a §-ului 71 al Indrumării pentru scaunul școlar.

În școala economică de repetițiune cu învățător anume de specialitate învățătorul specialist respective învățătorii trebuie să dea lecțiuni zilnic în decursul anului școlar, ceea ce este necesar, pentru că să se poată arăta toate lucrările economice obveniende.

§. 44.

Limba instrucțiunii în școala economică de repetițiune este de regulă limba maghiară. La școala economică de repetițiune în legătură cu școala elementară de stat, cum și la aceea care beneficiază de ajutor de stat, sau cu post învățătoresc plătit de stat limba instrucțiunii este totdeauna exclusiv limba maghiară. La celelalte școli economice de repetițiune în urma rugării autorității ce susține școala ministrul cultelor și instrucțiunii publice poate concede ca limbă de instrucțiune folosirea acelei limbi, care servește ca limbă de instrucțiune la școala elementară populară, cu care este în legătură școala economică de repetițiune. Dar și în acest caz învățământul practic are să se facă în limba maghiară, mai departe vorbirea și scrierea maghiară sunt de a se propune peste numărul de oare săptămânale ce s'au stabilit în §-ul 38 în fiecare curs de învățământ deosebit în câte două oare pe săptămână.

§. 45.

La sfârșitul fiecărui an școlastic se ține examen final în școala economică de repetițiune în prezența curatoratului școlar, respective a scaunului școlar, anume în acel timp, că conform §-ului 37 anul școlastic să se țină până la timpul stabilit.

Referitor la ordinea examenelor finale ale școlii economice de repetițiune dau directiva §-ul 90 al Indrumării pentru curatorate, respective §-ul 119 al Indrumării pentru scaunul școlar comunal.

Referitor la aceste examene se vor observa următoarele:

a) Dacă numărul elevilor din școala economică de repetițiune trece peste 90, cu fiecare curs este a se ține examen separat.

b) În școala economică de repetițiune cu învățător specialist deosebit este a se ține în omis examen final separat cu fiecare curs de învățământ.

c) În școala economică de repetițiune în care funcționează o învățătoare anume pentru economie, fetele sunt a se examina separat de băieți.

d) Timpul examenelor finale este a se face cunoscut prin modalitatea de publicațiune obicinuită la casa comunală și în comună, și la acele sunt a se invita părinții în acelaș mod. Proprietarii de pământ, oficialii economici cu locuința în comună și reprezentanța comunală sunt de a se invita și deosebit la examenul final.

e) În legătură cu examenul final învățătorul specialist trebuie să aranjeze din timp în timp (la 4—5 ani) în școala economică de repetițiune câte o expozițiune de produse mai mică din produsele teritoriului de praxă, ca locuitorii văzând și în felul acesta rezultatele economice, să li-se potenteze încrederea față de institut.

La o astfel de expoziție vor trebui primite și produsele economilor din comună cari vor expune, dar acele se vor aranja separat.

In genere unde elevii au confecționat și oarecari lucruri manuale, produsele lor se vor expune spre privire publică la examenul final.

Din o parte a acestor produse — încât materialul din cari s'au făcut nu a fost al elevilor — se va spori colecțiunea de modele a școlii.

f) Dacă lângă școala economică cu învățator specialist deosebit, sau în legătură cu aceea se ține și vreun curs pentru lucru de mână femeesc de industria de casă, din lucrurile găsite în aceste cursuri de învățământ se va aranja la sfârșitul fiecărui an școlar o expoziție în localitățile școlii.

Aceste expoziții se vor aranja astfel, că din lucrările de asemenea natură ale elevilor din cursul II și III confecționate în anul precedent să se expună unele lucruri lângă cele din anul curent pentruca să se poată face comparațiune.

Mai departe va trebui să se stăruie după posibilitate, că în locul prim primăria comunală, după aceea confesiunile conform necesităților din comună să distribuie unele premii, ascultând și opiniunea curatorului respective a scaunului școlar și a învățătorului de specialitate, elevilor cari vor presta cele mai bune și mai alese lucruri.

E de dorit, că din economiile școlii, respective din venitul teritorului de praxă și institutul să distribuie premii în fiecare an; emulațiunea nobilă ce se va dezvoltă pentru câștigarea acestor premii va produce legătura cea mai strânsă și mai intimă între generațiunea ce se află în școală și între școală.

Expozițiunea școlară o poate vedea oricine gratuit. Expozițiunea se poate deschide numai după sfârșirea examenelor finale, dar în ziua sfârșirii examenelor.

g) Fiecare examen final al școlii economice de repetițiune constă din două părți, anume din partea teoretică și practică. Examenul teoretic îmbrățișează obiectele generale și partea teoretică a cunoștințelor economice, cel practic însă, care este de a se țineă încât e posibil pe teritorul de praxă, se extinde asupra dexterității practice și asupra demonstrațiunii cunoștințelor referitor la partea practică a chestiunilor.

h) La examen se vor expune spre privire publică matricula școlară, ziarele de evidență și lucrările scripturistice ale elevilor.

In cărtica pentru calculi numai în acel caz se va putea induce absolutul final al cursului III al școlii economice de repetițiune, dacă elevul a sfârșit toți trei anii de învățământ în școala economică de repetițiune.

(Va urma).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Noemvrie 1905.

Situația pieței interne de bani este în general ne-schimbată, lipsa de numărare continuă a se menține, din care cauză escomptorii sunt foarte rezervați și aceasta și mai mult de când Banca imperială germană și-a urcat din nou etalonul cu $\frac{1}{2}\%$ la $5\frac{1}{2}\%$. Cambiile de portoliu de prima bonitate s'au discontat în B-Pesta dela 5% în sus, iar în Viena discontul privat a variat între $4\frac{1}{8}\%$ — $4\frac{1}{2}\%$.

Banca Austro-Ungară încă din 3 curent a scăpat de bancnote supuse la contribuțiune.

Ce privește piața externă de bani în Berlin, în urma urcării etalonului oficial, discontul privat încă s'a urcat la $4\frac{3}{4}\%$, iar Londra discontează cu 4% .

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“ institut de credit și de economii în Sibiu — „Dunărea“ („Donau“) societate de asigurare în Viena. Încă în anul trecut institutul „Albina“ a intrat prin Filiala sa din Brașov în legătură cu societatea de asigurare „Dunărea“ din Viena primind reprezentanța principală a acestui institut pentru comitatele: Brașov Ciuc, Făgăraș (cu excepțiunea cercului Făgăraș și Arpaș), Odorheiu, Târnava-mare și Treiscaune. Cu 1 Octomvrie a. c. s'a instituit apoi și Centrala „Albinei“ ca reprezentanță principală a „Dunării“ pentru comitatele: Alba inferioară, Bistrița, Cluj, Făgăraș (cercul Făgăraș și Arpaș) Murăș-Turda, Sibiu, Solnoc-Dobăca, Târnava-mică, și Turda-Arieș.

„Dunărea“ cu centrala în Viena și o subdirecțiune în Budapesta este una din cele mai bine repute societăți de asigurare din monarhie și s'a fondat la 1867 de „Magdeburger Rückversicherungsgesellschaft“ cu capital de K 2.000.000.—. Ea întreține numeroase filiale, reprezentanțe și agenturi, atât în Austro-Ungaria, cât și în Germania și Italia. Fondurile ei de garanție întrec suma de K 40.000.000 și se ocupă cu următorii rami de asigurare:

Asigurări contra incendiului (case de locuit, edificii economice, fabrici, imobiliti, magazine, produse agricole); asigurări contra grindinei; asigurări de transport (pe fluvii, mare și uscat); contra furtului prin spargere; contra spargerii de sticlă și asigurări asupra vieții (asigurări de capital și rentă în toate combinațiunile).

Tot cu 1 Octomvrie a. c. au încetat legăturile „Albinei“ cu societatea „Equitable“, a căreia reprezentanță principală a avut-o până atunci.

„Economul“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Cluj. Precum anunță „Ellenzék“ din Cluj, direcțiunea acestui institut, în urma îndrumării primite dela tribunal de a fixa un termen mai apropiat pentru ținerea adunării generale extraordinare, convocată precum se știe, pe 18 Ianuarie a. c., a convocat din nou adunarea generală extraordinară pe 28 Noemvrie a. c. cu ordinea de zi publicată deja.

„Panciovana“ institut de credit și de economii, societate pe acții în Panciova este numele unui nou institut românesc de bani, fondat cu capital societătar de K 50.000, care având statutele deja aprobate și firma improcolată își va începe în timp apropiat activitatea. Numele fondatorilor respective al Direcțiunii și al comitetului de supraveghiere nu ne este cunoscut. Îi dorim succes bun!

„Racoțana“ institut de credit și economii, societate pe acții în Seica mare. Filiala, ce a întemeiat acest institut în Mediaș a fost inaugurată și și-a început activitatea, precum aflăm, la 5 Noemvrie a. c. Conducerea acestei filiale s'a încredințat dlui Dr. Dionisiu Roman, avocat în Mediaș, bărbat, care se bucură de mare popularitate în acel ținut. Dorim prosperare și noiei întreprinderi!

BIBLIOGRAFIE.

Anuarul Băncilor Române pe 1906 editat din însărcinarea Delegațiunii băncilor noastre a apărut în zilele acestea în formatul de până acum și se va expediă abonenților deja în zilele proxime. De astădată Anuarul are o extenziune de 10 coale și conține pe coala primă *calendarul*, cu indicarea terminelor ultime pentru administrarea contribuțiilor și competențelor erariale; tragerile la sorți și scadența cupoanelor a efectelor mai însemnate austro-ungare și române. Șematismul băncilor se extinde pe celelalte 9 coale și conține în ordine alfabetică toate institutele noastre financiare cu finele anului 1904, indicându-se la fiecare din ele: firma în toate limbile improtocolate, anul fondării, capitalul societar, prețul acțiunilor, prescripțiunea cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei, ziarele oficiale; ramii de operațiune cu indicarea %, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor; apoi bilanțul anului ultim de gestiune 1904, cu Contul profit și pierdere; în fine distribuția profitului net pro 1904 și a cotei de binefacere. Afară de acestea mai conține anuarul și bilanțul general al băncilor române pe 1904, în comparație cu anul 1903 și ca adaus tabela de competențe de timbre din Ungaria; competențele de timbru cambial din România; o cheiă pentru calcularea intereselor și în fine anunțuri diverse.

„Anuarul” pe 1906, precum și edițiunile anilor premergători 1900—1905, se pot procura dela Administrația „Revistei Economice” cu prețul de câte K 3— legat.

„*Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei*” (*Contribuțiunile și competențele întreprinderilor obligate la dare de seamă publică*), de Alfred Kormos. Budapesta, 1906, Tipografia „Apollo”.

Orientarea în labirintul legilor noastre referitoare la contribuțiuni și competențe este în adevăr foarte grea. Cauza este că diferitele dispozițiuni relative la contribuțiuni și competențe nu sunt cuprinse în o lege sistematică, unitară, ci se află resfirate în număr oase legi, ordinațiuni ministeriale, patente vechi; iar chestiunile nerezoivate prin acestea, le decid apoi număr oase hotăriri ale fostei judecătoria financiare și ale actualei judecătoria administrative, cari deși nu au putere de lege, totuși adoptate fiind de praxă merită atențiunea potențată a celor interesați. Îndeosebi o simt aceasta aceia, cari nu sunt specialiști de profesiune în chestii de contribuțiuni și competențe, cari însă în calitate de directori de bancă, advocați, notari publici, funcționari de administrație etc. au zilnic așazicând pas de pas de lucru, cu diferitele soiuri de contribuțiuni și competențe, cărora însă le-a lipsit până acum o carte, din care să se poată orientă la moment asupra tuturor chestiunilor de interes pentru dânșii.

Astfel fiind, credem că va fi binevenită cercurilor interesate cea mai nouă lucrare a dlui Kormos: „Contribuțiunile și competențele întreprinderilor obligate la dare de seamă publică”, ce a eșit de sub tipar chiar în zilele acestea.

Opul acesta cuprinde toate chestiunile de drept financiar, ce pot obveni în sfera de activitate a întreprinderilor obligate la dare de seamă publică.

Cartea se împarte în 3 părți principale. Partea primă se ocupă cu contribuțiunea întreprinderilor obligate la dare de seamă publică și tractează pe larg lasiunea și eiectarea contribuțiilor, bilanțul, principalele calculațiuni **venitului supus contribuțiunii**, arătând

cu deamănuntul pozițiile, cari se pot și cari nu se pot detrage din venitul brut; contribuțiunea fondului de rezervă, dările suplimentare și cazurile de scutire de contribuțiune. Un capitol special tractează despre contribuțiunea minieră, contribuțiunea după interesele de depuneri și alte contribuțiuni.

Partea a doua tractează în mod cât se poate de clar despre diferitele competențe erariale, ce au să plătească întreprinderile obligate la dare de seamă publică.

Partea a treia în fine se ocupă pe larg și în mod practic cu darea de circulațiune a efectelor. Partea aceasta este de importanță deosebită și mare folos nu numai pentru institutele de bani, ci și pentru particulari.

Cartea se extinde pe aproape 600 pagini și costă, legată elegant în pânză, K 10. Se poate comandă la administrația revistei „Magyar Pénzügy”, Budapesta, VII. Almásy tér 2.

CRONICA.

Necrolog. La 6 curent a decedat dl *Paul Tempea*, membru în direcțiunea institutului „*Timișana*” din Timișoara.

Posta Redacțiunii.

Dlul *G. T. în G.* Articolul „*Perderile de curs*” se va publica într'unul din numerii viitori.

SUMAR.

Revizuirea oficială a gestiunii institutelor de credit. — Chestiunea reducerii sarcinilor ipotecare. — Școala economică de repetițiune. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „*Albina*”, „*Economul*”, „*Panciovana*”, „*Racoțana*”. — *Bibliografie*: *Anuarul Băncilor Române pe 1906*, „*Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adói és illetékei*”. — *Cronică*: *Necrolog*. — *Posta redacțiunii*.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 8 Noemvrie 1905.

Grâu de Bănat,	per 100 kg. vinde . . .	16-90—17-55
„ „ Tisa,	„ „ „ „ . . .	17-00—17-95
„ „ Pesta,	„ „ „ „ . . .	16-25—17-70
„ „ Alba-reg.,	„ „ „ „ . . .	17-05—17-60
„ „ Bacica,	„ „ „ „ . . .	16-45—17-75
Secară,	„ „ „ „ . . .	13-50—14-00
Orz,	„ „ „ „ . . .	14-30—15-00
Ovės,	„ „ „ „ . . .	14-10—14-60
Porumb	„ „ „ „ . . .	15-75—17-30
Rapiță,	„ „ „ „ . . .	— — — —
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „ . . .	142—
Slănină (elisă)	„ „ „ „ . . .	131—133—

Bursa de București.

Cursul din 6 Noemvrie 1905.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	— —
„ „ 1892 5%	„ „	— —
„ „ 274 mil. 4%	„ „	94 ¹ / ₂
„ „ 1898 4%	„ „	91 ³ / ₄
Fonciare rurale 5%	„ „	103 ³ / ₈
„ „ 4%	„ „	96 ⁵ / ₈
Scris. fonc. urb. București 5%	„ „	99 ¹ / ₂
„ „ Iași	„ „	95 ³ / ₄

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 8 Noembrie 1905.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v. cor	p. 100 k
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	100-35	100-50
4-2	„ „ arg. Febr. Aug.	100-20	101-20
5	Losuri din 1860 à fl. 500— „ 20% dare	161—	162—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	192-50	193—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „	297-75	297—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	118-65	119-50
4	„ „ Cor.	100-30	100-50
3 1/2	„ „ de invest.	91-55	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	114-30	114-75
4	„ „ Cor. „ „	95-90	96-15
3 1/2	„ „ „ „ „ „	86-50	87-05
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	219-50	221—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	163—	165—
4 1/2	Oblig. de regali croat-slav. „ „	101-75	101-90
3	Impr. p. regul. Porților de fier „ „	80-60	81—
4	Oblig. rurale croato-slavone „ „	97-30	98-50
4	„ „ ungare „ „	96-65	97-25
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	273—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-40	97-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	103-60	—
4 1/2	„ „ „ „ Budapesta	95-50	96-75
2	„ „ „ sârbesti à 100 fr.	110-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr. . . .	146-75	—
—	Impr. bulgar 1889	119-15	119—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-20	—
3	„ „ „ cu premii, 1880	306—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani	101-75	101-70
4	„ „ „ 50 ani	—	—
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta	100-70	101—
4	„ „ „ „ „ „ „	98-75	98-75
4 1/2	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-15	108-75
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 1/2 ani	99-80	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98-25	98-25
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-20	99-25
8 1/2	„ „ „ „ „ „	99—	89-70
4 1/2	Banca „hipotecară ungară”	100-70	101—
4	„ „ „ „ „ „	100-70	98-75
4	„ „ „ „ „ „ cu premii	271-80	135—
4 1/2	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	—	99-50
5	„Albina”, Sibiu	—	102-50
4 1/2	„ „ „ „ „ „	—	102—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
5	„ „ „ „ „ „ Brașov	—	103-50
4 1/2	„ „ „ „ „ „ „	—	102—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101—
4	„ „ „ „ „ „ „ VII.	—	98-75
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	26-90	27-50
	Credit, à fl. 100—	481—	484—
	Clary, à fl. 40— v. c.	161—	—
	Buda, à fl. 40—	178—	178—
	Pálffy, à fl. 40—	187-50	189—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	54-80	58—
	„ „ ungară, à fl. 5—	36—	35-50
	Rudolf, à fl. 10—	64—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	219—	—
	Salzburg, à fl. 20—	78—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	542—	—
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	13—
	„Jó sziv”, à K. 4—	—	12-50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-40	11-43
	„ „ c. reg.	11-36	11-38
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. aur)	19-18	19-18
	20 Marce germ. aur	23-58	23-56
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54 1/2
	Bilete germ. 100 M.	117-82	117-90
	„ franc. 100 Fr.	—	95-85
	„ ital. 100 Lire	95-85	95-85
	Ruble, bilete, 100	255—	—
	Lei românesti, 100	—	95-60

prețul per bucată

„PANCIOVANA”, inst. de econ. și cred. în Panciova.

C O N C U R S.

Pentru ocuparea postului de contabil la nou înființatul institut de economii și credit „Panciovana”, ca societate pe acții cu sediul în orașul Panciova se publică concurs pe lângă următoarele condiții:

1. Salar anual 1200 coroane, plătit anticipativ și în rate lunare de 100 coroane.

2. Tantiemele statutare.

Reflectanții au să dovedească:

1. Că au absolvat cu succes vre-o școală comercială din patrie.

2. Că sunt în stare să poarte corect și independent contabilitatea recerută.

3. Că posed în vorbire și scriere limba română, maghiară și germană. Ceice cunosc și limba sârbească vor fi preferiți.

4. Aplicațiile de până aci.

Definitivarea va urmă numai după un serviciu corespunzător de un an.

Alesul are să-și ocupe postul la terminul ce-l va statorî direcțiunea cu ocaziunea alegerii.

Recursele ajustate cu documentele necesare sunt a se înainta direcțiunii institutului în Panciova până incluzive la 10/23 Noembrie a. c.

Panciova, la 10/23 Octomvrie 1905.

Nr. (74) 1—1

Direcțiunea.

„SILVANIA”,
institut de credit și economii în Șimleu.

C O N C U R S.

Pentru ocuparea unui post de practicant dotat cu salariu anual de 800 coroane se publică concurs.

Dela reflectanții la acest post se cere, să poseadă perfect limba română, maghiară și germană și să documenteze că au absolvat școala comercială.

Rugărilor sunt a se înainta până la 25 Noembrie a. c. la direcțiunea institutului „Silvania”, în Șimleu (Sz.-Somlyó).

Postul este a se ocupa la 1 Ianuarie 1906.

Nr. 73 (1—2)

Direcțiunea.

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhiepiscopală din Sibiu, cea dintâi cu prețul de *K 3-*, iar cea din urmă cu prețul de *K 1.50*.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 corouă.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. *K 1-*, leg. *K 1.50*.**Anuarul Băncilor Române**

Pe ani

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte *K 3-*.

Se comandă la Administrația »Revistei Economice« în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Nr. 2.

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se pot procura dela Administrația »Revistei Economice«, cele dintâi la 50 fil. cea din urmă *K 1*.

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română

publicată de înțelesul și sub auspiciile

ASOCIAȚIUNII
literaturii române și culturii popularii române

de

Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8° mare — 37.622 articole.

3 tomuri legate luxos *K 80.-*

33 fasc. broșurate *K 70.-*

1904

Editura și tiparul W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la
Biroul »Asociațiunii« Sibiu, str. Morii Nr. 6.